

ผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน

ในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า

นางสาว ภาณี อินทศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-455-1

007654

I 16824210

EFFECTS OF SELF - CONTROL TECHNIQUES ON THE MODIFICATION
OF ATTENTIVE BEHAVIOR IN THE CLASSROOM
OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS

Miss Poranee Intasorn

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-562-455-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองประพฤติดกรรตั้งใจเรียนในห้องเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า

โดย นางสาว ภาณี อินทศร

ภาควิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุ่มพร ยงกิตติกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมโภชน์ เขี่ยมสุภาอิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ดุษฎีบัณฑิต

สุประดิษฐ์ บุณาค

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุณาค)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ชัยพร วิชชาวุธ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชชาวุธ)

ประธานกรรมการ

ภาณี อินทศร

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัย)

ชุ่มพร ยงกิตติกุล

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทิคนา แอมมณี)

สัมพร ยงกิตติกุล

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สัมพร (ศรียานู วัฒน)

ชุ่มพร ยงกิตติกุล

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุ่มพร ยงกิตติกุล)

สัมโภชน์ เขี่ยมสุภาอิต

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมโภชน์ เขี่ยมสุภาอิต)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า

ชื่อผู้วิจัย นางสาวภรณี อินทศรี

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุ่มพร บงกิตติกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมโภชน์ เอี่ยมสุภาวดี

ภาควิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2525

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 24 คน เป็นกลุ่มทดลอง 12 คน กลุ่มควบคุม 12 คน ด้วยวิธีการจับคู่นักเรียนที่มีระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนใกล้เคียงกันมากที่สุด แล้วจัดกลุ่มเข้ากลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม การทดลองแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ระยะแรกหาเส้นฐานพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ระยะที่สองให้นักเรียนกลุ่มทดลองใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ต้องปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน คงเรียนหนังสือตามปกติ ระยะสุดท้ายทำการติดตามผล การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยเปรียบเทียบภายในกลุ่ม และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ แล้วทดสอบความแตกต่างรายคู่ภายในกลุ่มด้วยวิธีของนิวแมนคูลส์ และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบค่าที

ผลการทดลองพบว่า

1. ระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะที่ใช้วิธีควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะที่ใช้วิธีควบคุมตนเอง
สูงกว่าระยะเส้นฐานพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลสูงกว่า
ระยะเส้นฐานพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะที่ใช้วิธีควบคุมตนเอง
สูงกว่าระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. During the follow - up phase, the level of attentive behavior of the experimental group was higher than that of the control group, significant at the .01 level.

3. For the experimental group, the level of attentive behavior during the self - control phase was higher than that of the baseline phase, significant at the .01 level.

4. For the experimental group, the level of attentive behavior during the follow - up phase was higher than during the baseline phase, significant at the .01 level.

5. For the experimental group, the level of attentive behavior during the self - control phase was higher than during the follow - up phase, significant at the .01 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ก็เพราะความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่าย
ด้วยกัน ผู้เขียนสิ่งขอขอบพระคุณและขอบคุณบุคคลต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร. ชูมพร บงกิตติกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งได้กรุณาตรวจแก้ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ผู้อำนวยการ คณะอาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนวัดธาตุทอง โดยเฉพาะ -
อาจารย์นิมมวล ศรีกุล อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในห้องที่ทำการทดลอง และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยดี

คุณศรีวิไล อินทรนรา ผู้ช่วยวิจัยที่ให้ความสนใจ มีความรับผิดชอบและช่วยเก็บ
ข้อมูลตลอด การทดลอง

ดร. สุวรรณา กาญจนผลิน ผู้เป็นทั้งพี่และอาจารย์ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และ
ให้กำลังใจตลอดมา

ดร. สุวิธณา อุทัยรัตน์ ผู้ช่วยตรวจลอบต้นฉบับ

คุณสุวรรณา เอี่ยมสุขวิวัฒน์ ผู้ช่วยจัดทำแผนภูมิผลการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

คณาจารย์ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

คุณพ่อ ผู้ซึ่งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของลูกมาโดยตลอด

คุณแม่ ผู้เป็นมิ่งขวัญ เป็นผู้ให้กำลังใจและให้ทุนส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

และทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการวิจัย แต่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ภรณี อินทศร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	5
ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
- หลักการ เรียนรู้กับการปรับพฤติกรรม	5
- หลักการ เรียนรู้แบบ เงื่อนไขผลกรรม	6
- กระบวนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีควบคุมตนเอง	9
- รูปแบบการวิจัยของวิธีควบคุมตนเอง	9
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	34
สมมติฐานของการวิจัย	35
ขอบเขตของการวิจัย	35
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	36
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	37

บทที่	หน้า
2	วิธีดำเนินการวิจัย 38
	กลุ่มตัวอย่าง 38
	วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 38
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 38
	ขั้นตอนการทดลอง 40
	วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม 42
	ความเที่ยงของการสังเกต 42
	การประเมินพฤติกรรมตั้งใจเรียน 43
	การวิเคราะห์ข้อมูล 43
3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 53
4	อภิปรายผลการวิจัย 66
	ผลของการปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนด้วยวิธีควบคุมตนเอง 66
	การคงอยู่ (Maintenance) ของพฤติกรรมตั้งใจเรียน- หลังจากหยุดวิธีควบคุมตนเอง 67
	ผลการพิจารณาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 69
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 72
	บรรณานุกรม 77
	ภาคผนวก 83
	ประวัติผู้เขียน 106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงความไม่สอดคล้องระหว่างผลกรรมในปัจจุบัน และ ผลกรรมในอนาคต	8
2	ตารางแสดงเงื่อนไขผลกรรมที่ปรับเปลี่ยน	8
3	ตารางสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรม และเพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน	30
4	ตารางสรุปการสังเกตดำเนินการทดลองในระยะต่าง ๆ	44
5	ตารางแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง	60
6	ตารางแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง	60
7	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง	61
8	ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมตั้งใจเรียนใน ระยะต่าง ๆ ของการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	62
9	ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมตั้งใจเรียน ในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง	63
10	ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมตั้งใจเรียน ในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม	64
11	ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมตั้งใจเรียนระหว่าง นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเส้นฐานพฤติกรรม	64

ตารางที่

หน้า

12	ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมตั้งใจเรียน ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะที่ใช้วิธีควบคุมตนเอง . . .	65
13	ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมตั้งใจเรียน ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล	65

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
1	แผนภูมิแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในระยะต่าง ๆ ของการ ทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	55
2	แผนภูมิแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในระยะต่าง ๆ ของการ ทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นรายบุคคล	57
3	แผนภูมิแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในระยะต่าง ๆ ของการ ทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมเป็นรายบุคคล	58